

PRAWNOKARNE I PRAWNOMIĘDZYNARODOWE REGULACJE ZWIĄZANE Z OCHRONĄ PRZED PEDOFILIĄ W CYBERPRZESTRZENI

Przemysław Sikorski

SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny
w Warszawie

ID ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0809-9415>

e-mail: sikorski.p90@gmail.com

Streszczenie: Artykuł skupia się na rozwiązaniach jurystycznych dotyczących ochrony przed pedofilią w cyberprzestrzeni, stosowanych w Polsce, jak również na arenie międzynarodowej. W szeroki sposób przedstawiono działania pedofilów w internecie wykorzystujących sieć do kontaktu i spotkań z osobami małoletnimi oraz do obiegu zdjęć i filmów o charakterze pedofilskim. Jednocześnie przedstawiono próby zwalczania tego procederu podejmowane przez organy państwowe, a polegające w głównej mierze na dostosowywaniu przepisów do zmieniających się realiów oraz uświadamianiu osób małoletnich o zagrożeniach, jakie niesie ze sobą korzystanie z sieci.

Słowa kluczowe: pedofilia, cyberprzestępstwa

WPROWADZENIE

Celem artykułu jest przedstawienie problemu pedofilii w cyberprzestrzeni, w ujęciu prawnokarnym, a przede wszystkim wskazanie zagrożeń wynikających z braku odpowiednich zabezpieczeń prawnych zarówno na tle krajowym, jak i międzynarodowym.

Rozwój współczesnej techniki informatycznej daje możliwości nie tylko na zdobywanie nowych umiejętności i rozwijanie swojej wiedzy, ale niesie również wiele niebezpieczeństw, na które narażone są w szczególności osoby młode, którymi niezwykle łatwo manipulować przez internet. Szybki rozwój internetu daje nieograniczone możliwości dla przestępców w cyberprzestrzeni, a rozwój tego rodzaju przestępczości postępuje na tyle szybko, że polski ustawodawca nie jest w stanie zapewnić odpowiednio skutecznych rozwiązań legislacyjnych, penali-
zujących powyższe czyny.

Problematyka podjęta w niniejszym artykule stanowi próbę nie tylko przybliżenia regulacji prawnych dotyczących pedofilii, ale również charakterystyki podejmowanych działań organów państwowych w celu zapobiegania pedofilii w cyberprzestrzeni.

PEDOFILIA W CYBERPRZESTRZENI – *GROOMING*

Era internetu, rozpoczynając się w latach 90. minionego wieku, podzieliła środowisko prawnicze, w którym zaczęły się pojawiać coraz częściej obawy co do stosunku prawa do sieci, jak również zjawisk określanых jako cyberprzestępczość. Wspomniany podział wyodrębnił dwie grupy prawników, z których jedna uważała, że przepisy ogólne będą wystarczające do regulowania spraw związanych z internetem, natomiast inni twierdzili, że rozwijający się internet wymaga dopasowania przepisów do nowej rzeczywistości. Po wielu latach okazało się, że specyfika sieci wymaga tworzenia zupełnie nowych zapisów prawnych dopasowujących się do nowych realiów. Poruszając temat pedofilii w cyberprzestrzeni, przede wszystkim należy zwrócić uwagę na art. 200a Kodeksu karnego (Kodeks), który nawiązuje do uwodzenia dziecka za pomocą systemu teleinformatycznego. Zjawisko to jest definiowane jako tzw. *grooming*, który to termin oznacza zachowanie osoby dorosłej polegające na uwodzeniu dziecka celem doprowadzenia go do obcowania płciowego lub też innych czynności seksualnych za pośrednictwem sieci teleinformatycznej. Należy podkreślić, że wszelkie zachowania związane z uwodzeniem dziecka, mające na celu doprowadzenie do obcowania płciowego są związane ze sprawcami mającymi zaburzenia z preferencją seksualną, która ma postać pedofilii [Terry, Talon 2004: 2]. Zazwyczaj sprawca pozostaje zdeterminowany do pozyskania dziecka w celu zaspokojenia swojego popędu seksualnego i w tym celu przygotowuje się do procesu, jakim jest uwodzenie, lub do samej interakcji o charakterze seksualnym. Zachowania takie są określane mianem swoistego „omotywania” swojej ofiary [Salter 2003].

Zgodnie z art. 200a §1 i 2 k.k. cechą charakterystyczną działania sprawcy jest wykorzystanie systemu teleinformatycznego albo sieci telekomunikacyjnej. Trzeba zaznaczyć, że istniejąca różnica pomiędzy sprawcą działającym bezpośrednio a tym, który uwodzi małoletniego najpierw przez wykorzystanie sieci teleinformatycznej, pozostaje znacząca, sprawca bowiem może poznać ofiarę i uzyskać wiele cennych informacji, które później wykorzystuje do popełnienia przestępstwa i uchronienia się przed odpowiedzialnością karną [Siemkowicz 2011: 14–15].

Sprawca będący osobą dorosłą, dopuszczając się kontaktów seksualnych z małoletnim, ma w tym istotny cel, ponieważ sam kontakt z dzieckiem nie podlega karze, jak również nie narusza zasad współżycia społecznego, w przypadku gdy nie zawiera żadnych podtekstów zarówno erotycznych i seksualnych, a osoba dorosła nie dąży do interakcji z małoletnim. Osoby mające zaburzenia w postaci pedofilii nie tylko posługują się treściami o podtekście seksualnym w poszukiwa-

niu małoletnich ofiar, ale również zdarza im się tworzyć pewnego rodzaju więź z dzieckiem, która to przypomina więź z rodziną czy też przyjaciół. Uwagi wymaga fakt, że działanie takie jest bardzo niebezpieczne, pozostaje bowiem ciężkie do wykrycia, a sam sposób działania sprawcy zjednującego sobie przyszłą ofiarę ma znaczący wpływ na późniejszą traumę związaną z wykorzystaniem przez pedofila. Jednocześnie sama rozmowa pomiędzy dorosłym a dzieckiem zazwyczaj nie różni się niczym od rozmów pomiędzy znajomymi, to jednak dopiero faktyczny cel działania sprawcy zdradza jego intencje [Dziembowski, Szostak 2013: 44].

Według ustawodawcy istnieją różne formy wykorzystania seksualnego jako celu tzw. *chat groomingu*, na które składają się: gwałt na małoletnim, który nie ukończył 15. roku życia, obcowanie płciowe lub inna czynność seksualna z małoletnim oraz prezentowanie czynności seksualnych małoletniemu poniżej 15. roku życia mające na celu zaspokojenie popędu seksualnego sprawcy. Ostatnia ze wspomnianych form wypełniająca znamiona przestępstwa wynikającego z art. 200a k.k. jest rozbita na dwa cele, na które składają się zaspokojenie seksualne przez zaprezentowanie osobie małoletniej tej czynności oraz uwiedzenie małoletniego z jednoznacznym zamiarem doprowadzenia do fizycznego kontaktu wraz z zaprezentowaniem wykonywanej czynności seksualnej [Dziembowski, Szostak 2013: 44]. Podkreślić należy również, że ustawodawca wskazując znamię mające postać celu sprawcy, odniósł się do przepisów regulujących takie typy przestępstw, jak gwałt na małoletnim poniżej 15. roku życia (art. 197 §3 pkt. 2 k.k.), seksualne wykorzystanie osoby małoletniej (art. 200 k.k.) oraz utrwalanie i produkcję pornografii z udziałem małoletniego. Przez takie sformułowanie przepisu określającego nowy typ formy czynu zabronionego w doktrynie zaczęły pojawiać się różne stanowiska dotyczące istoty przestępstwa, jakim jest *grooming*. Z jednej strony bowiem stoją zwolennicy wyrażający pogląd, że czyn wynikający z art. 200a k.k. konstytuuje karalność, jakim jest przygotowanie do przestępstwa związanego z pedofilią zgodnie z zasadą wskazaną w art. 16 § 2 k.k., natomiast z drugiej strony *grooming* jest uznawany jako pewnego rodzaju autonomiczny typ czynu zabronionego [Małecki 2011: 50].

Zgodnie z art. 200a k.k. strona przedmiotowa tego przestępstwa, a w głównej mierze formy czynów wynikających ze znamion tego przepisu obrazują złożoność *groomingu*. Sprawca przede wszystkim skupia się na uwodzeniu małoletniego będącego jego potencjalną ofiarą, którego następnie chce wykorzystać seksualnie, co pozostaje jego głównym zamiarem. Zdarza się, iż kontakty bywają inicjowane przez osobę małoletnią, co rodzi wątpliwość zamiaru sprawcy, który to zamiar dopiero po pewnym czasie od momentu rozpoczęcia kontaktów może się pojawić [Dziembowski, Szostak 2013: 45]. Zachowania wskazane w art. 200a k.k. należy omówić w dwóch kategoriach, albowiem §1 dotyczy nawiązywania kontaktów z małoletnim mającym poniżej 15 lat, natomiast §2 mówi o składaniu propozycji małoletnim mającym mniej niż 15 lat. Należy podkreślić, że drugie ze wspomnianych znamion stwarza duże problemy interpretacyjne, składanie bowiem przez osobę dorosłą propozycji obcowania płciowego z małoletnim, wykonania

albo poddania się innej czynności seksualnej czy udziału w produkcji lub też utrwalanie materiałów pornograficznych jest jasnym przekazem, iż zachodzą kontakty osoby dorosłej z małoletnim, które to ustawodawca chciał objąć zakazem. Dodać trzeba, że „nawiązywanie kontaktu” można również określać jako działanie sprawcy będące fazą wstępną i mające na celu spotkanie z małoletnim dzięki wprowadzeniu go w błąd, groźbę bezprawną, wykorzystanie jego błędu oraz niezdolność do należytego pojmowania [Filar 2012: 1012].

Osoba dopuszczająca się obcowania płciowego czy też innej czynności seksualnej z małoletnim, uprzednio stosując groźbę karalną, nawet jeśli groźba ta została wysłana za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, wypełnia znamiona przestępstwa z art. 197 k.k. Jednocześnie za początek „flirtu” najczęściej jest uznawane zaproponowanie przez osobę dorosłą przyjaźni dziecku i taktowanie małoletniego jako osoby dojrzałej, w pełni odpowiadającej za swoje decyzje. Sprawca zaczyna ofiarowywać dziecku czułość oraz szacunek, których małoletni potrzebuje, by następnie zacząć dziecko obdarowywać prezentami, rozpoczynać rozmowy na temat seksu czy proponować wspólne oglądanie pornografii, pieszczoty, na stosunku kończąc. Każdy krok pozostaje przy tym niewielki, nie budząc żadnych podejrzeń po stronie małoletniego. Uwagi wymaga przy tym fakt, że rzadko przy uwodzeniu małoletniego przez pedofila dochodzi do używania przemocy [Białecka].

Należy podkreślić, że główną cechą *groomingu* pozostaje długi czas jego trwania. Sprawca zaczyna bardzo powoli nawiązywać relacje z małoletnim, którą następnie wzmacnia i stopniowo wprowadza do tematów związanych z treściami mającymi charakter seksualny. Szczególnie ważnym elementem dla pedofila pozostaje utrzymanie kontaktu w tajemnicy. Jednocześnie małoletni, który został uwiedzony w sieci, jest narażony na takie same konsekwencje co osoba doświadczająca molestowania seksualnego w świecie realnym, co skutkuje koniecznością stosowania względem tak wykorzystanego dziecka pomocy terapeutycznej. Szczególnie narażeni na *grooming* pozostają małoletni, którzy posiadają niezaspokojoną potrzebę ciepła drugiej osoby czy też akceptacji osób najbliższych. Internet daje im przy tym możliwość znalezienia przyjaźni, a co za tym idzie – zrozumienia. W sytuacji gdy dziecko musi się również mierzyć z ciężką sytuacją w domu czy wykluczeniem z otoczenia przykładowo rówieśników, ryzyko uwiedzenia małoletniego znacząco wzrasta. Istnieje bowiem możliwość, że dziecko będzie szukało pocieszenia wśród obcych osób w sieci. Innym czynnikiem ryzyka pozostaje nieznanostwo zagrożeń wynikających z korzystania z internetu. Małoletni, szukając w sieci nowych znajomości, bardzo często nie zdają sobie sprawy, że osoba znajdująca się po drugiej stronie może chcieć je wykorzystać. Dodatkowo dzieci wierzą w zapewnienia obcych im osób, uważając, że wskazanie, iż jest się w tym samym wieku czy ma się zbliżone zainteresowania, zawsze opiera się na prawdzie. Dzieci bez zastanowienia podają również swoje dane czy publikują zdjęcia, co umożliwia pedofilom odnalezienie ich w świecie rzeczywistym [Stoch-Teodorczyk].

Małoletniego można chronić przed uwiedzeniem w internecie w głównej mierze przez pozytywną atmosferę w domu, gdzie dziecko będzie się czuło kochane

i w pełni akceptowane, a w związku z tym nie będzie miało potrzeby poszukiwania nowych znajomości w sieci. Jednocześnie równie ważne pozostaje przekazywanie małoletniemu informacji o zagrożeniach w internecie, co pozwoli zapobiec ewentualnym próbom nawiązania kontaktu z dzieckiem przez osobę mającą złe zamiary [Stoch-Teodorczyk].

Wydaje się, że zachowania określone jako *grooming* nie są dużym zagrożeniem dla bezpieczeństwa małoletnich, to jednak uwagi wymaga fakt, iż często zachowania te są wykorzystywane przez osoby mające zaburzenia preferencji seksualnych w postaci pedofilii, które następnie wykorzystują wytworzone wirtualnie więzi, by uzyskać informacje potrzebne do późniejszego spotkania w świecie realnym z małoletnim. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacja Dzieci Niczyje) wskazuje, że „64% dzieci zawiera nowe znajomości poprzez sieć internetową, a większość z badanych małoletnich przekazuje jednocześnie osobom nowo poznanym takie informacje, jak adres domowy (10%), numer telefonu (45%), czy adres e-mail (78%). Ponad 58% dzieci wysyła osobie poznanej przez internet swoje zdjęcie (47,4% robi to regularnie)” [Gremius S.A. 2008: 9]. Podkreślić również należy, że według kolejnych badań korzystanie przez małoletniego z internetu ma bardzo duży wpływ na rozwój jego psychiki, jak również kształtowanie relacji społecznych, gdyż „64% badanych dzieci przyznaje się do zawierania znajomości w internecie, z czego 68% otrzymało od nowo poznanej osoby propozycje spotkania w rzeczywistym świecie, a 44,6% skorzystało z takiego zaproszenia!” [Gremius S.A. 2008: 13]. Dostęp do komputera i sieci jest obecnie łatwy, w związku z tym liczba małoletnich korzystających z internetu będzie wzrastała, co może się przełożyć na większy odsetek małoletnich narażonych na *grooming*. Oceniając ryzyko dzieci narażonych na wiktyimizację przez seksualne molestowanie za pomocą sieci, należy również mieć na uwadze dane związane ze strukturą wiekową badanej populacji. Uwagi wymaga fakt, że dzieci młodsze mające ograniczoną ocenę ryzyka kontaktu z osobami w wirtualnym świecie pozostają bardziej narażone na wirtualne molestowanie, natomiast dzieci w starszym wieku, ze względu na większą swobodę w poruszaniu się i kontaktach z otoczeniem, pozostają narażone na wykorzystanie seksualne przez *grooming*. Jak wskazuje Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, na podstawie przebadanych 1235 osób zdecydowana większość dzieci rozpoczyna korzystanie z internetu w wieku 5–9 lat (58%), jednak co szóste z nich przyznało, że z siecią miało do czynienia już w 4. roku życia albo i wcześniej (16,1%) [Gremius S.A. 2008: 5].

OCHRONA PRZED PEDOFILIĄ W CYBERPRZESTRZENI

Przyglądając się arenie międzynarodowej i problemowi bezpieczeństwa dzieci w internecie, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka z 20 listopada 1989 r. [Konwencja... 1989] oraz na Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka, a dotyczący

prostytcji dziecięcej, pornografii dziecięcej, jak również handlu dziećmi z dnia 20 maja 2000 r. [Protokół... 2004]. Zgodnie z art. 34 konwencji państwa ratyfikujące zobowiązują się zapewniać ochronę dzieciom przed wszelkimi formami nadużyć seksualnych czy wyzysku seksualnego. Przede wszystkim dla realizacji tych celów państwa są zobowiązane podjąć odpowiednie kroki związane z przeciwdziałaniem:

- nakłanianiu oraz zmuszaniu dzieci do jakichkolwiek nielegalnych działań seksualnych,
- wykorzystywaniu dzieci w materiałach pornograficznych oraz przedstawieniach o takiej tematyce,
- wykorzystywaniu dzieci do nielegalnych praktyk seksualnych oraz prostytucji.

Należy również podkreślić, że zgodnie z konwencją termin „dziecko” dotyczy każdej osoby poniżej 18. roku życia, chyba że osoba ta zgodnie z obowiązującym prawem właściwym uzyska pełnoletniość wcześniej. Taka definicja pozostaje istotna ze względu na uregulowania dotyczące ochrony praw dziecka, które zostały przyjęte w ustawodawstwach państw stron ze względu na zgodność z tzw. „światową konstytucją praw dziecka” [Kunicka-Michalska 2004: 7].

Organizacja Narodów Zjednoczonych, podejmując inicjatywy mające na celu podniesienie świadomości i zagwarantowanie ochrony praw małoletnim, podjęła Uchwałę na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ w dniu 10 maja 2002 r. mającą nazwę *Świat przyjazny dzieciom*, zgodnie z którą przedmiotem zaleceń kierowanych do państw członkowskich jest wieloetapowy plan działania mający na celu przede wszystkim ochronę dzieci przed molestowaniem, przemocą oraz wykorzystywaniem seksualnym, a także handlem [Kunicka-Michalska 2004: 10].

Rosnący postęp technologiczny spowodował, że w Europie zaczęto rozważać wprowadzenie odpowiednich przepisów mających na celu chronienie małoletnich w sieci. Z tego względu Parlament Europejski, jak również Rada Europy postanowiły przygotować nowe zalecenia, które weszły w życie 20 grudnia 2006 r. i dotyczyły ochrony małoletnich oraz godności ludzkiej i uzyskania odpowiedzi dotyczących konkurencyjności europejskiego przemysłu audiowizualnego, jak również internetowych usług informatycznych [Zalecenie... 2006]. Jednocześnie zauważono, iż samoregulacja przemysłu audiowizualnego pozostaje zjawiskiem ważnym, ale niewystarczającym w stosunku do ochrony dzieci przed materiałami mającymi szkodliwy charakter. Zdaniem Parlamentu i Rady, wskazany jest dialog pomiędzy europejskimi organami regulacyjnymi oraz prawodawcami krajowymi, jak również stowarzyszeniami, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie i przedstawicielami przemysłu audiowizualnego. Dzięki temu możliwe będzie działanie całego rynku związanego z audiowizualizacją, który będzie opierał się na wolności wypowiedzi z równoczesnym poszanowaniem praw obywateli. Uwagi wymaga jednak fakt, iż celu tego nie da się osiągnąć bez wdrażania odpowiednich programów edukacyjnych skierowanych do dzieci, rodziców, nauczycieli, które wskazywałyby efektywne wykorzystanie usług audiowizualnych, jak również internetowych usług informacyjnych [Zalecenie... 2006].

Dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. powtórzyła konieczność upowszechniania umiejętności związanych z korzystaniem z mediów dla różnych grup wiekowych przez przeprowadzanie w krajach członkowskich specjalnych szkoleń internetowych dla małoletnich, jak również zajęć dla rodziców, kampanii społecznych dotyczących odpowiedzialnego korzystania z internetu oraz podkreśliła konieczność obowiązku sprawdzania rozwoju tych umiejętności [Dyrektywa... 2007].

Jednocześnie aktem prawnym nawiązującym do ochrony małoletnich przed cyberprzestępczością i zagrożeniami, które niesie za sobą korzystanie z sieci, jest Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości. Należy podkreślić, iż zakres kryminalizacji związany z pornografią dziecięcą wskazany w konwencji pozostaje bardzo szeroki. Dodatkowo zinterpretowano poszczególne czynności objęte zakazem, dlatego przykładowo pojęcie „oferowanie” dotyczy również umieszczania nośników, tzw. linków, na stronach internetowych do dalszych stron, na których znajduje się pornografia dziecięca [Kunicka-Michalska 2004: 24].

W Polsce wraz z rozwojem internetu dostrzeżono niebezpieczeństwa, jakie niesie ze sobą korzystanie z sieci, i w związku z tym zaczęto tworzyć odpowiednie instytucje mające na celu ochronę obywateli przed cyberprzestępczością. Z tego względu w 1996 r. utworzono zespół do spraw reagowania na zdarzenia naruszające bezpieczeństwo w sieci – NASK, obecnie noszący nazwę CERT Polska. Warto również podkreślić, że policja, widząc zmieniającą się rzeczywistość, utworzyła już w 1996 r. w Komendzie Głównej Policji zespół ds. przestępczości komputerowej, organizując przy tym coroczne konferencje naukowe związane z tym problemem [Jakubski 2017].

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, jak również Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego już od 2008 r. prowadziły czynności mające przygotowywać strategię przeciwdziałania zagrożeniom, które występują w cyberprzestrzeni, jednak przedkładane projekty dokumentów nie znalazły aprobaty Rady Ministrów, a w konsekwencji nie zostały zrealizowane, pozostawały one bowiem nierzetelne oraz miały niską jakość. Jednocześnie w 2012 r. nowo utworzone Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji podjęło prace prowadzone wcześniej w MSWiA, mające za zadanie utworzenie narodowej strategii ochrony cyberprzestrzeni. Przeprowadzone prace skutkowały utworzeniem projektu *Polityka Ochrony Cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej*, który już w 2012 r. został przekazany do konsultacji resortowych oraz społecznych przez Ministra Administracji i Cyfryzacji, a następnie do rozpatrzenia przez Stały Komitet Rady Ministrów, aż w końcu 25 marca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła wspomniany projekt uchwałą nr 111/2013. Należy podkreślić, że realizacja zawartych w dokumencie postanowień została powierzona ministrowi właściwemu ds. informatyzacji [Jakubski 2017].

W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w 2015 r. ustalono, że działania podmiotów państwowych związanych z ochroną cyberprzestrzeni były chaotyczne oraz bez wizji, która winna być spójna dla całego systemu.

Wspomniane działania ograniczały się jedynie do reakcji na bieżące wydarzenia, jak również do oczekiwania na powstanie unijnych regulacji w tym zakresie. Głównym czynnikiem doprowadzającym do paraliżu aktywności państwa w tym zakresie zdaniem NIK był brak istnienia ośrodka decyzyjnego, który kontrolowałby działania pozostałych instytucji publicznych. Należy również podkreślić, że nie doszło do identyfikacji podstawowych zagrożeń dla państwowej struktury teleinformatycznej oraz do wypracowania narodowej strategii dotyczącej ochrony w cyberprzestrzeni, która stanowiłaby podstawę działań mających na celu podniesienie bezpieczeństwa teleinformatycznego. Dodatkowo nie określono struktury oraz ram prawnych dotyczących krajowego systemu ochrony cyberprzestrzeni, nie stworzono definicji wskazującej obowiązki i uprawnienia jego uczestników, nie przydzielono zasobów pozwalających na skuteczną realizację zadania, jak również nie przygotowano procedur pozwalających na reakcję w sytuacjach kryzysowych mających związek z cyberprzestępczością. Zdaniem NIK głównym czynnikiem mającym wpływ na negatywne przeprowadzenie zadań związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni było słabe zaangażowanie administracji rządowej, a przede wszystkim Prezesa Rady Ministrów, które to zaangażowanie miałyby na celu rozstrzygnięcie sporów pomiędzy poszczególnymi urzędami, jak również zapewnienie współdziałania instytucji i organów związanych bezpośrednio z bezpieczeństwem teleinformatycznym państwa [Najwyższa Izba Kontroli 2015].

Obecnie *Strategia Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017–2022* pozostaje kontynuacją wcześniejszych działań podejmowanych przez administrację rządową, jak również jest to dokument koncepcyjny oraz wykonawczy w stosunku do opublikowanej w 2015 r. przez Biuro Bezpieczeństwa Narodowego *Doktryny bezpieczeństwa RP*. Wspomniana strategia niesie za sobą kilka celów, z których najważniejszym pozostaje zapewnienie bezpieczeństwa sektorów publicznego, prywatnego oraz obywatelom korzystającym i świadczącym kluczowe usługi, w tym te cyfrowe. Jako szczegółowe cele ustawodawca wskazał natomiast:

- osiągnięcie zdolności mających wpływ na skoordynowanie krajowych działań służących zapobieganiu, wykrywaniu, jak również zwalczaniu incydentów i minimalizacji skutków naruszających bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych, które pozostają istotne dla funkcjonowania państwa,
- wzmocnienie zdolności mających za zadanie przeciwdziałanie cyberzagrożeniom,
- poszerzenie kompetencji związanych z bezpieczeństwem w cyberprzestrzeni oraz potencjału narodowego,
- budowa mocnej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej na arenie międzynarodowej w obszarach cyberbezpieczeństwa [Ministerstwo Cyfryzacji 2017: 8].

KONKLUZJE

Reasumując, rozwój technologii teleinformatycznej stwarza wiele zagrożeń szczególnie dla osób bardzo młodych, które są nieświadome niebezpieczeństw zagrażających im w internecie. Zarówno organy państwowe, jak i międzynarodowe starają się chronić małoletnich korzystających z sieci przez kampanie informacyjne, instytucje mające za zadanie zwalczanie cyberprzestępczości oraz przez tworzenie przepisów penalizujących zachowania o charakterze pedofilskim. Niestety pomimo szeroko zakrojonych działań prewencyjnych bardzo często zdarzają się przestępstwa seksualne na szkodę małoletnich, które pozostają dotkliwe dla dzieci i mogą się odbić na ich psychice na wiele lat, a nawet na całe życie.

Polski ustawodawca, wprowadzając do Kodeksu karnego art. 200a, chciał zapobiec rozwijaniu się pedofilii w cyberprzestrzeni, niemniej jednak kary za popełnienie niniejszego przestępstwa pozostają rażąco niskie, na niskim poziomie jest również wykrywalność osób mających dewiację seksualną pod postacią pedofilii, pomimo utworzenia przez państwo specjalnych instytucji mających za zadanie zwalczanie cyberprzestępczości, a co za tym idzie także *groomingu*.

Należy podkreślić, że w Polsce bardzo rzadko jest poruszany temat pedofilii w sieci i zazwyczaj pojawia się on przy okazji dostania się do mediów informacji o zatrzymaniu pedofila, które to zatrzymanie odbywa się zazwyczaj w wyniku prowokacji policyjnej, jak również osób zaangażowanych w walkę z tego typu przestępczością. Niestety przyglądając się skali zatrzymań, nasuwa się obawa, że większość pedofilów unika odpowiedzialności i spełnia swój cel, którym jest wykorzystanie seksualne małoletnich. W związku z tym kluczowa pozostaje edukacja mająca za zadanie uświadamianie małoletnich w kwestii zagrożeń, jakie niesie za sobą korzystanie z internetu.

Pedofilia w cyberprzestrzeni stanowi poważne wyzwanie dla organów ochrony państwa i należy podjąć wszelkie działania zmierzające do zminimalizowania występowania tego przestępstwa, jak również poprawić skuteczność działań instytucji powołanych do zwalczania tego procederu, niemniej jednak ważną rolę w tej kwestii winna odgrywać również edukacja uświadamiająca małoletnim zagrożenia, jakie niesie za sobą korzystanie z sieci.

Title: Criminal Law and International Law Regulations Related to Protection Against Pedophilia in Cyberspace

Summary: The purpose of the article is to present the problem of the cyberspace pedophilia from the legal and penal perspective, while its main field of interest is to identify the main threats resulting from the lack of adequate legal protective measures both domestically and internationally. The development of contemporary information technology offers the opportunity to acquire new skills and extend one's knowledge, however, it comes along with a number of threats that young people are most exposed to through their vulnerability to manipulation while on-line. The fast pace of the Internet growth offers limitless opportunities for cyber criminals, while the equally dynamic in-

crease in the number of such crimes makes the Polish legislator unable to guarantee the adequately efficient legislative solutions to penalize the misdeeds mentioned above. The issues discussed within the following article attempt to approximate the pedophile penalizing legal regulations as well as the protective measures undertaken by the public authorities designed to prevent the acts of pedophilia within cyberspace.

Keywords: pedophilia, cybercrimes

BIBLIOGRAFIA

1. Białecka B., *Na progu legalizacji pedofilii*, <http://www.bognabialecka.pl/index.php/artykuly/publicystyka/116-na-progu-legalizacji-pedofilii> [dostęp: 18.04.2018].
2. Dziembowski R., Szostak R. (2013), „*Child grooming*” w *świecie polskiego prawa karnego*, „*Studia Prawnoustrojowe*”, t. 19, nr 19.
3. Dyrektywa 2007/65/WE z dnia 11 grudnia 2007 wymieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej, Dz. U. L 332 z 18.12.2007.
4. Filar M. (2012), *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, M. Filar, (red.), Warszawa.
5. Gremius S.A., Fundacja Dzieci Niczyje (2008), *Raport: Bezpieczeństwo dzieci korzystających z Internetu*.
6. Górka M. (2017), *Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży. Realny i wirtualny problem polityki bezpieczeństwa*, Warszawa.
7. Jakubski K. (2017), *Analiza Strategii Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017–2022*,
8. https://fundacijapoint.pl/2017/05/analizastrategiicyberbezpieczenstwarzeczypospolitej-polskiej-na-lata-2017-2022/#_edn12 [dostęp: 19.04.2018].
9. Konwencja o prawach dziecka z 1989 r., Dz. U. 1991, Nr 120, poz. 526.
10. Kunicka-Michalska B. (2004), *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości popełniane za pośrednictwem systemu informatycznego*, Wrocław.
11. Małecki M. (2011), *Granice usiłowania przestępstw pedofilskich w świetle art. 200a § 1 i § 2k.k.*, „*Przegląd Sądowy*”, nr 6.
12. Ministerstwo Cyfryzacji (2017), *Strategia Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2017–2022*, Warszawa.
13. Najwyższa Izba Kontroli (2015), *NIK o bezpieczeństwie w cyberprzestrzeni*, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-bezpieczenstwie-w-cyberprzestrzeni.html> [dostęp: 19.04.2018].
14. Protokół fakultatywny do Konwencji o prawach dziecka dotyczący sprzedaży dzieci, prostytucji dziecięcej i pornografii dziecięcej, Dz. U. 2004, Nr 238, poz. 2389.
15. Salter A.C. (2003), *Pokonywanie traumy – jak zrozumieć i leczyć dorosłe ofiary wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie*, Poznań.
16. Siemkiewicz P. (2011), *Przestępstwo o charakterze pedofilskim i o charakterze seksualnym popełniane przez Internet w ujęciu polskiego kodeksu karnego*, „*e-Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych*”, nr 7.
17. Stoch-Teodorczyk M., *Grooming – uwodzenie dzieci w Internecie*, <https://wylecz.to/pl/dziecko/uczen/grooming-uwodzenie-dzieci-w-internecie.html#> [dostęp: 18.04.2018].

18. Terry K.J., Tallon J. (2004), *Child Sexual Abuse: A Review of the Literature*, [w:] *The Nature and Scope of Sexual Abuse of Minors by Catholic Priests and Deacons in the United States* J.J. College Research Team (red.), Washington.
19. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny, Dz. U. 1997 Nr 88, poz. 553 z późn. zm.
20. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/952/WE z dnia 20 grudnia 2006, Dz. U. L 378.